

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvar, vasarnap, január 25.

Tizedik évfolyam.

KOLOZSVÁR, JANUÁR 24.

(?) Törvényhozásunk ismét hozzá fogott a félbeszakadt munkához, — ha ugyan munkának nevezhető az az örökös és állandó huzakodás, mely nálunk kezdődik a kávéházakban, második kiadást nyer a lapok hasábjain s harmadszor kiálaltatik a képviselőházban. Most is végigmentünk vigalmain az utcai tintetteseknek, ablak-beveréseknek és puska-ropogásnak; átküzdöttük magunkat a hírlapi káromkodásokon s most már következik a képviselőházi hecczek — minden következő szónok, természetesen többet és jobbat akarván mondani elődjénél s így egy-egy hanggal fönnebb is kellően kezdnie monddokáját, ha egyáltalán meg akar hallgattatni.

De ez természetesen, mert egészségtelen viszonyokból csak egészségtelen következmények származhatnak. Már pedig nálunk teljesen egészségtelen a viszony a törvényhozás és közvélemény, valamint a törvényhozás egyes pártjai között.

A helyett, hogy a törvényhozás és illetőleg képviselőház vezetne, mint az erkölcsi és értelmi fölény testületétől várni lehetne, a közönség gondolkodását és indulatait: engedi magát vezetetni — és pedig legtöbbször a közönség legszajosabb része által. Most fogalmilag legalább a képviselőháznak kellene mind erkölcsi, mind értelmi tekintetben felülmúlnia a választók összességén, s mint választottaknak egyszersmind a legjobbaknak is kellene lenniök. Ha a választók és választottak közötti e helyes viszony tényleg is megvan, nekünk, választóknak kell várnunk a „hon-atyák”-tól az irányadást, tőlük kell megértetnünk a teendőket, nekik kell földeríteniök a haza bajait s ők a hivatottak e bajok elhárítására. És ha mindennek ép ellenkezőjét tapasztaljuk: csoda-e, ha magára az alapkérdésre nézve támad föl kételyünk, ha kérjük, vajjon nem azért fordított-e a viszony az irányadásra nézve, mivel a választottak nem olyanok, a milyeneknek lenniök kellene?...

És ugyane kérdés tolatodik előnkbe, ha nézzük azt a viszonyt, mely van parlamentünk pártjai között. Képviselőházunk tagjait először is két főcsoportra osztathatjuk: egyikbe tartoznak azok, a kik a monarchiában fennálló közjogi helyzetet főtartandónak mondják; a másikba azok, kik e helyzet megváltoztatására törekednek. Ez utóbbiak álláspontja, nézetünk szerint téves, de igazolt. Joguk van nézeteik vitatásához s bár a legna-

gyobb veszedelemnek tartanók többségre jutásukat, de nem tagadhatjuk meg tőlük, hogy következtetések. Ellenben a másik csoport oly alosztályokra szakad, a melyek ellentétessége nem a politikai alapelvek ellentétességéből, hanem más, nem oly jelentős különbségekből származik, de a melyek mégis oly következményeket foglalnak magukban, hogy ezek miatt mindaddig lehetetlennek bizonyult oly kormány-képes többséggé tömörülniök, a melynek alapján a szerintök halaszthatatlan regeneratio munkája meg lesz vala indítható.

Ha ugyan, halaszthatatlan a regeneratio, de nem halaszthatatlan nélkülözhetetlen eszközeinek: az egészséges kormányképes többségnek megalkotása? S vajjon ez elmaradhatatlan eszköz létre nem jövelele nem tényleges bizonyítéka-e a mai többség nélkülözhetetlenségének?

Vagy akarunk parlamentarizmus kormányzatot s ekkor akarunk kell alapjául a kormányképes egységek többségét, vagy nem akarjuk avagy nem tudjuk emezt előteremteni s akkor le kell mondanunk amarról a parlamentarizmus kormányzatról, de a mi csekélységünk harmadik lehetőségét egyáltalán nem bír elgondolni.

És épen ezért mondjuk, hogy parlament pártjainak viszonya egészségtelen, mert p. o. azok, a kik kiléptek a többségből Bosznia miatt: ma maguk szavazták meg Haymerle költségvetését s így csatlakoznak ahhoz a párthoz Bécsben, a melyhez „meggyőződésük” tiltja csatlakozniok Budapestre.

Vagy — vagy. Itt más választás nincsen, legfőlebb lemondás a képviselői mandátumról, melynek jogával nem élnek, melynek köteleseit be nem töltik — s ez által alkalmat nyújtani a választóknak, hogy oly képviselőt küldjenek, a ki jobbra vagy balra, de határozottsággal s tette késsen decidaia magát.

Mert ugy, hogy most állunk, másra nem számíthatunk, mint a mit ténykép kényszerít s már a legelső ülésen szemléltetünk: örökös és állandó huzakodást, kicsinyeskedő, személyes támadásokat, elkeseredett vitákat és hecczeket, melyek mind szenvedélyesebb és szenvedélyesebb hangba csapva át, épen alkalmasak arra, hogy ország-világ előtt teljesen megsemmisítsék hitelt a magyar „politikai érzéknek”, törvényhozásnak, nemzetnek, meg a bizalmat az ország szilárdságában és életképességében, sőt talán még a hitet is a népképviselői kormányformában, legalább most és nálunk...

gen. Halott! De művészetéhez hűtlen nem lehetett. Mégis névjegye ott van asztalán, s e névjegyről ő nem szerezhetett magának bizonyosságot. Hogyan, ki által került asztalára az a névjegy?

Ily tépelődések között érte a hajnal derengő pirja a nyugtalan Ernőt. Gyorsan felugrott ágyáról, s házi asszonyának átelleni szobácskájá ajtaján kopogtatott.

— Asszonyom, e névjegyet találtam asztalomon, tud kegyed róla valamit?

— Hogyne uram, én tettem oda.

— Ki hozta? — kérde Ernő feszülten.

— A megyeház kapusának a fia hozta tegnap este. Ön bizonyosan ismeri azt az urat vagy asszonyságot, a ki küldötte?

— En bizony nem kérdezősködtem utána. Olvasni pedig, mi türes-tagadás, bizony nem igen tudok.

Ernő gyorsan távozott.

— Semmi kétség, — gondolá — semmi kétség, ő az!

— És fülebe csendült újra a szó tegnapról a páholy-folyosón. Az alispánné szava: Ő n ma nem játszik?

— Oh nyomorult nő! Mily jól, mily hatásosan tudsz játszani még mindig.

Rám ismertél, mivel egy silány komédiát játszálál el egykor, s most azt akarod, hogy megbámuljalak új fényes szerepedben! Ott leszek, — kiáltá feldokolva — ott leszek és tapsolni fogok! E tapsra majd figyelni fog férjed is: a második, kit még nem küldhetél az örültek házába az első után. S most engem hivatssz,

Uzsora Nagyszebenben.

Az uszora pusztításait megakadályozni vagy legalább korlátozni célzó törekvések nyomaira akadunk már azon ősrégi időkben, hol a történelmet még csak mondák helyettesítik, s nincs korszak, melyben törvényhozók vagy az emberiség javát szívén hordozó nemes szellemek nem fáradoztak volna azon, hogy ezen iszonyú társadalmi baj ellen, mely egy maga nyújtja a legtöbb anyagot a communisticus elveknek, gyógy- és védszereket találjanak föl. A törekvéseket nem igen kísérte mindig szerencsés siker: legtöbbször belefáradt az emberi erény az emberi bűn elleni küzdelemben, folyt az uszora, ha nem is nyilvánosan, de alattomban s kijátszva a legkörültekintőbb, mindenre gondoló törvényt.

A sikertelenség oka a legtöbb esetben félszeg eszközök, palliatív szerek alkalmazása volt. E mellett tanuskodik, az összes uszora-törvények története le egészen a mi legújabb ide vágó törvényünkig. Ennek egy félszeg intézkedését s ezen intézkedés átkos következményét akarom feltüntetni egy szembeeszkő példában.

Több kamatot 8 százaléknál nem itélnek meg; de ha az uszorás a törvény meghozatala előtt követelése részére végrehajtást eszközölt ki, vagy azt bíróság előtt kötött egyezményre alapítja, ily esetekre e törvény nem alkalmazható, azaz: az uszorás ezentúl is huzza a kikötötttákar 1000 százalékot is, minek folytán megtörtént számtalan eset, hogy az uszora áldozatai, sőt ezeknek egészen ártatlan örökösei is még évtizedeken át nyögnek az uszora rablánczai alatt, és számtalan család jövője lett megsemmisítve.

Lássunk erre nézve egy példát városunkból, mely némi jóval megáldva, sok rosszal megátokozva van.

Sok nálunk az uszorás is. Ismerek egy iparost, ki inkább él az uszora, mint becsületes mestersége után. Ettől egy fiatal gyerkőc örökját csak úgy voltam képes kiváltani, hogy minden forint után egy hónapra 20 krajczárt fizettem, tehát 240 százalékot. Van továbbá egy császári királyi ny. őrnagyné, ki egy forint után 10 krajczárt szokott venni havonként, tehát 120 százalékot, s így eme becsületes kereset módja által többet szerez, mint a mekkora becsületes férjének nyugdíja. Vannak könnyűületesek szívü övezgyek, kik övezgyületesen akként segítenek, hogy felhasználva szorult helyzetüket, roppant perczent mellett kölcsönöznek nekik pénzt s aztán évekig ők szedik ki az áldozatok esekély nyugpénzt s ebből adnak azoknak tetszésük szerint egy-két forintot. De e számos falka csak a minorum gentium deus-ök és deak osztályát képezik: az uszorások között is vannak, „Finanz-Größenek”, nagyhatalmasságok.

Különös filmeményként kell fölemlitenem,

az elbolondított szinpadí inádót; talán, mert meguntad a halás szerepet, melyre nem zúdult még fel tapsvihar? Ott leszek és tapsolni fogok! Mily gyönyörű lesz, ha az ütött-kopott komédiás elkékkült ajkairól elhangzó regére a dölyfös, nagyságos családtagok sápadozni kezdenek! Ott leszek és tapsolni fogok!

Ernő, majdnem félőrtülten az izgalomtól, érte el a megyeház palotaszéri épületét, s midőn a kapus ajtaján berontott: mindenki azt hívé, hogy örült, s a látszó udvarból szabadult ki, hol a megye kórháza van.

A kapus megütközéssel kérdezé, hogy mit akar.

— A nagyságos asszonyhoz akarok menni, hivatott, itt van névjegye. Vezessenek hozzá, régóta vágyom látni azt a híres nagyságos asszonyt.

— Kicsoda ön? — kérde a kapus fokozódó bámulattal.

— Eh, akárci. Tudja jól a nagyságos asszony; majd tudni fogja a nagyságos úr is.

A kapus neje széket nyújtott a tántorgó Ernőnek, kit az izgalom annyira kimerített, hogy nem volt képes lábain megállani.

— Eredj, jelentésd csak be ez urat, — szólt a kapusné, midőn Ernő alácsigszott fövel a székre hanyatlott.

A kapus megbotránkozva nézett nejére, ki azonban jelentősen intett neki. A kapus távozott.

(Folyt. köv.)

hogy míg más helyiségekben rendesen zsidók mivelik az uszora arany talaját, városunkban — eltekintve a már említett „aprószentektől”, kik minden nemzetiségből „rekrutálják magukat” — városunkban évtizedek óta szlávok, lengyelek, ráczok, eszek, okkupálják e dúsan termő mezőt, versenyezve egymással, hogy melyikük képes legtöbb áldozatot keríteni hálózatába.

Kivált egy lengyel és két rácz képeztek évek óta városunkban a „vérszipók” felmulatlan triaszt; ez utóbbiak egyikét nem rég temették el; róla tehát csak annyit jegyzünk meg, hogy uszora útján szerzett vagyonán átok volt: vetélytársa, a lengyel, juttatta őt tönkre anyagiilag s mint szegény ember halt meg. A még életben levő két főúrsorason is teljesedik a szentírás szava, mely szerint „figulus figulum odit”: gyűlölik egymást amugy isten-igazában; de e mellett nem hanyagolják el mesterségüket: fosztogatják, a nélkül hogy valami törvényellenest követnének el, már csak az uszoratörvény behozatala előtt biztosított 60 és több százaléknyi kamatok útján is felebarátainkat, kik törvény által lettek nekik fölláldozva.

Egy ily páros áldozatnak akarom elbeszélő történetét, s ebben az egyes főbb momentumokat számokkal fogom jelölni.

A lengyel fő-úrsorás, kinek neve talán egész Cis-és Transilvaniában ismeretes és csaknem azonos a végromlással, igen istenfől ember gyakran lehet a templomban látni, hol sovány rovatasmellét vordesi, hogy ez csak amugy kong beléje, s hol oly hangosan imádkozik(?), hogy szomszédjait zavarná, ha ezek közeledtekör nem huzódnának el. Egykor kérdezte valaki, hogy miért fohászkodik oly forróan? „Hát az egyszer arra kérem a „himmlische Väter”, meg „umser liebe Frau!”, hogy küldjenek hozzám sok „gut” fizetni képes kölcsönt, mások pedig hálálkodom, hogy ebbeli kérésemet oly kegyesen meghallgatták.”

Nem tudatik, vajjon ezen phariseusszerű ima következtében: elég a neki, a mi lengyel uszorásunk annyira „meglépesedett”, hogy jelenleg egyike első viláistáinknak s legnagyobb adófizetőinknek városunkban; de az is igaz, hogy néhány száz ember jutott általa koldusbotra, s nem egy két ségbeest szegény ördög vetett a 69 százalékos kamat fizetésének és életének egyszerre véget.

A világt az hiszi, hogy csak könnyelmű adósságcsinálók juthatnak ily uszorások markába. Csalatkozik. Ilyenek is vannak, de vannak ám elegendő olyanok is, kik vaskényszerűség folytán s gyors megszabadulás reményében — mely aztán teljesül — folyamodnak az ily emberi szörnyekhez, kik aztán ezerkaru polypként kiszívják minden vérét és velejét. Többek, nem százak, hanem ezrek között történt, hogy két helybeli m. k. számtiszt, kiket a gondviselés épen oly nagy családdal mint esekély fizetéssel áldott meg,

Hirdetési díjak.

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasensteint et Vogler (Wallfisch-gasse 10.) Rud. Mosso Publicisticus Bureau. Budapest: Haasensteint et Vogler hirdetés közz. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapest Szerviztér 5. sz.

Nyilttéri ezikket

garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

szorult helyzetükben dttől az archiuzsöréstől kértek kölcsön 300 frtot, természetesen a szokásos 60 százalék mellett, s persz csak egy hónapra. Nem kevésbé képesek megfizetni a tőkét, fizeték jó darabig havonként a 16 frtnyi kamatot még pedig pontosan. Egyszer csak hírtelen — talán ballábbal kelt volt fél — a pénzhasa bepanaszolja a két szerencsétlent, utalva yoztat a járásbírósnak által magának költségek fejében 30 frt. 2 krt. hozzászámítja a per folyama alatt nem fizetett és 344 frtra felnövekedett kamatokat a tőkéhez és lefogaltatja e szerint 674 frt. 82 kr. és 60 százalék erejéig a boldogtalan államszolgák fizetését. (A n-szebeni m. k. járásbírósnak végrehajtási rendlete 1872 július 1-jén 6170 sz. a.)

Most már kezdetét vette a hivatalnok véghetetlen cisyphus munkája: levontak 1872. deczemberben 101 frt 52 krt, maradt 573.80 frt, ehez járult 1873. január havára 15 frt, kamat let. belőle 588.30 frt, levonás a fizetésekbelől 1573. január havában 16.92; maradt 571.38; ehez járult 15 frt, kamat február havára; lett belője 586.38; levonás február havában 16.92; maradt 567.46; ehez járult kamat 1873. márczius havára 15 frt, lett belőle 584.46 stb. stb. s így ment ez egészen 1878. április 14-éig, mint a mikor t. i. az előttem levő számlakimutatás — Rechnungs-Ausweis — ki lett állítva és magától e kelletlen embertől aláírva.

Ott diszlik „becsületes” neve: „A. von K. k. k. Cassier!” A keresztnevet a vezetéknevtől elválasztó, vagy a kettőt összekötő „von” szócskából láthatjuk, hogy ezen megmérhetlen esekély mértékben nem ember igazi lengyel nem ember. Rosszszallandó, de még sem tudnám annyira kárhoztatni, mint kárhoztatom a tiszta hazafiasságu magyar főnemes-ség ellen megindult mozgalmat, ha népnük az „A. von K.-féle” nemesemberket az egész országban egytől-egyig összefogodná, homlokukra akasztófa alaku bélyeget sütné örök ezimerről s őket eltolonozoltatná akár Gács, akár Bajorországba, akár pedig Szerbiába, sertésenyésztésre.

„A von K. k. k. pens. Cassier saját, és a n-szebeni m. k. adóhivatal kimutatása szerint a két nem elegendő számandó magyar királyi számtiszt és császári kir. pénztárnoknak a 300 frtnyi kölcsön-tőkéért, — melyet a beperlés előtt fizetett számos 15 frtnyi havi kamatokban talán már is egészen, vagy nagy részben fizettek volt — 1472. deczember havától egészen 1878. april haváig 1020 forintot 72 krt, azaz ezer husz forintot és 72 krt fizetett, és fognak még fizetni 1893. augusztus haváig 3150 frtot 81 krt, azaz háromezer egyszaz ötven forintot és 81 krt, összesen tehát 300 frt helyett 4171 frt 53 krt! S ezen a hetedik égbé kiáltó bűn elkövetetik a törvény ortalma alatt, a törvénnel kezében, rákiált az ilyen

Mephisto.

— Legyen meg ez is.

Faust.

... És hűségesen és igazmondólag fogsz felelni minden kérdéseimre, mind az itt alant történendő, mind a szellemi dolgokat illetőleg.

Mephisto.

— Ha tehetem, a legszívesebben.

E két utolsó kikötés a szerződés legfontosabb részét képezi, a többi mind csak apró részlet, melyeknek betöltése nem szenved nehézséget. Faust után Mephisto a sor, megszabni feltételeit. Az első, hogy soha sem nősül meg, az utolsó, hogy a huszonnegy év lefolyta után, testétől-lelkétől az ördög tulajdonává válik. A doktor néhány tételt ki akar játszani, alkudozik, van benne emberi méltóság, és boszantja az, hogy Mephisto, kinek készült lelkét eladni, megtiltja neki a templomba járást. „Gondold meg állásomat!” mondja, „istentagadónak fognak tartani.” E sajátságos nehézség legyőzése után végre beleegyezik aláírni a szerződést, titkon azt mondvá magában, hogy majd ravaszabb lesz ő az ördögnek, s talál módot reá a határidő letelte előtt, felbontani a szövetséget.

A harmadik felvonás a Faust-Mephisto társaságában tett világkörtüli nagy utazásnak van szentelve. A csodák itt egymást követik. A darab e része, mely egészen szinpadí csillogásra van számítva, olvasva nem sok érdeket nyújt. Azért ezt mellőzve, áttértünk azonnal a IV-dik s utolsó felvonásra, melyben a doktor tul telve mindennel, s mindentől megundorodva, kifáradtan bánja meg eddigi életét, oktalanságát s sajátja örök üdvösségének elvesztését. A megbánás — és reméllettől is lesújtva, szeretne menekülni a gonosz szellem hatalma alól új élethez kezdeni. Azon gondolkodik, mi által juttathatná

A FAUSTLEGENDA.

írta:

Barine Arvéde.

II.

(Folytatás.)

A második felvonás elején Faust ismét egyedül van. A fúkaság, a kéjelgés, a kevelység s más emberi főbűnök gonosz szellemei sorra jönnek őt kísérteni, ő valamennyit csufosan elűzi magától. A mit ő akar, az egyedül a tudás: „Mephisto képes lesz-e betölteni azon bensőleg érzett ürességet, mely miatt annyira szenvedek? Fog-e tudni felelni kérdéseimre, a sőtét titkokat illetőleg, melyek reánk halandókra nézve rejtve vannak? Mephisto megérkezésekor siet megszabni neki feltételeit.

— Hűségesen fogsz szolgálni engem huszonnegy éven át.

Mephisto.

— Huszonnegy éven át! De hisz ez egész örökkévalóság! Fele is bőven elég lenne.

Faust.

— Teljességgel nem. Huszonnegy évet szolgalsz, háromszázhatvanöt napjával számítva az éveket.

— Legyen, szólt Mephisto, beleegyezem. S aztán?

Faust.

— Pénzben soha nem hagysz megszükölni, az élet szükségleteire nézve mindent bőven fogsz juttatni, s élvezteted velem annak minden gyönyöreit.

Mephisto.

— Ez is jó, s aztán?

Faust.

A világ valamennyi tulajmánya s rejtett mesterségeinek titkát felfedek előttem...

A. von K.-féle valóságos „Bandita in frakk“ áldozatára: „la bourse ou la vie!“ Pénzdet vagy életedet!“

Könyörülven valakie két emberen, kiket A. von K. teljesen tönkértuttatott. ennek azon ajánlatot tette, hogy ad neki a már eddig kapott ezer és néhány száz forinthoz még 300 forintot, csak mondjon le további törvényes követeléséről, — vissza left utasítva, sőt az egyik áldozatnak ezer forintról szóló régi életbiztosítási okmánya is lefoglaltatva, elárvereztetve és A. von K. egyik fia által 10 frrtal megvérvé. E szerint lehetetlen azon rablánezokból menekülni, melyekbe ily A. von K. bűri vampyrok kedvéért a törvény veri az embert.

Ismerjük mi ama tetszős theoriát, mely szerint a pénzt is árunak kell tekinteni s lehet annak használatáért annyit kérni, a mennyit megadnak. Hogy ezen elmélet alkalmazása hová vezet, nem szükség fejtegetni: eredménye anyagi és erkölcsi romlás egyaránt!

Azt hisszük, hogy minden jóra való törvényhozásnak mindent magában foglaló ezéja az, hogy a pozitív törvények összegében nyilvánuló jogot lehető összhangzásba hozza a méltányossággal. Az uszorát illetőleg egészen a legújabb időkig a jog csaknem egyenes ellenétét képezte a méltányosságnak, s a legutolsó intézkedésnek fölemlített pontja is nem egyéb, mint a méltányosság rovására az irgalmat nem ismerő, hidegvérrel tetet-leket gyilkoló uszorának tett concessio.

A kik 1878. előtt végrehajtás vagy egyezmény által biztosítottak volt maguknak 8 százaléknál nagyobb kamatot, azoknak kelljen megelégedniük az eddig huzott istentelen jövedelemmel, s engedjék meg végre, hogy azoknak, kik azóta mostanig fizették a 8 százalékot meghaladó nyomasztó kamatokat, legyen szabad törvényre hivatkozva lerázni a békókat, melyekben egyoldalú, határozatlan irányu törvény őket évek óta szilárdni engedte. Ne engedjük, hogy számtalan szerencsétlen család végképen úgy vérezzék el az uszora kegyetlen szívatványi alatt, mint elvérzett eme két szegény magyar királyi hivatalnok, kiket méltánytalan törvény kötelez 300 forint helyett 4171 frr 53 krt fizetni.

Hihetőleg, nem sokára tárgyalni fogja az országgyűlés azon törvényjavaslatot, mely az uszora megblntetéséről szól. Előzze ezt meg egy kis novella:

Az 1878-iki uszoratörvény életbeléptetése előtt végrehajtás kieszközölése vagy bíróság előtt kötött egyezmény által biztosított kamatok, melyek a 8 százalékot meghaladják, fel nem vehetők. E jelen törvény életbeléptetésétől kezdve levonások, részletfizetések stb. 8 százaléknyi kamatok fizetése és a kölcsöntöke törlesztésére szolgálnak és ekként számíthatók. Ez volna a lényege ezen törvénynek, mely az 1878-belinek csak kiegészítője lenne, s melyet ezer meg ezer család, de az egész ország nyög még az uszora terhe alatt, melyet az 1878-beli uszoratörvény csak az áldozatok egyik részéről emelte le.

Gróf Schweinitz Gyula emlékirata

a kolozsvári keresek és iparkamarához, az erdélyi vicinális vasútak tárgyában.

(Folytatás.)

Nem is kell csak a különféle árúk behozatalát a Mezőségre tekintetbe venni, mert egyes cikkek kivitele is nem csak lehetséges, de sőt azok kivitele még növekedni fog, ha elhárítatoda Mephistophelest, hogy ő törje meg a kötve tartott szerződési pontokat.

— Nagyon fontos dolgok felől akarlak kikérdezni, szólítja meg őt.

Egyességlünk értelmében kötelek vagy nekem az igazság szerint felelni.

Mephisto.

— Beszélj.

Faust.

— Beszélj tehát nekem az égről, s annak gazdag pompájáról, a megdicsőültekről, s azok örömeiről. Mond meg nekem, ha lehet-e még belőlem az idővőzölés gyermeke.

Mephisto.

— Ezt nem tudom.

Faust.

— Meg kell ezt mondanod, kötelezve vagy erre.

Mephisto.

— Nem merem!

— Szerződésünk erejénél fogva erre kötelezve vagy.

Mephisto (rettegéssel).

— Nem tehetem!

Faust.

— Akkor tehát élizlek és megátkozlak!

Mephistofeles rémtőlten felkiált s elszalad, F. férdrehorul s imádkozik. Közel van a megmeneküléshez, midőn az ördög érezve, hogy prédája kisklik körmei közül, elküldi hozzá Helenát, vagy az eszményi szépséget. A népies dráma írójának eszméje szerint a kísértés ellen-

nak az akadályok, melyek a forgalom fejlődését gátolják. Ma mindenesetre ki lehetne vinni tán mintegy 175,000 métermázsza gabonát s nem épen jelentéktelen számú marhát, de mihelyt az ottani termelés állapota javul, a kivétel is több irányban növekedni fog, a mi különösen a bortelemelésre nézve áll, a mely nagy jelentőséget nyerhet, mihelyt Galieziával s a Bukovinával létesül az összeköttetés s mihelyt a népesség szaporítására észszerű gond lesz fordítva. A Mezőségnek délre fekvő magaslatai mint legelők ma csekély értékkel bírnak, a kormányéni előzetkenysége mellett idegen vincellérek megnyerése tekintetében, a Mezőség nagy borvidékké változhatna át s 20,000 holdnál többet lehetne megnyerni a szőlőművelésnek.

Legyen szabad még egy más körülményre is figyelmeztetnem. Az egész Mezőségnek nevezett területen egyetlen helység sínes, mely megérdemelné a város nevet. Mihelyt a marosludas-besztercei vicinális pálya a kolozsvár-szászrégeni áttal egyesül, nem csak Beszterce és Marosludas nyer jelentőségben, hanem a Mezőség kebelében a pálya mellett a kereskedelemnek és forgalomnak központja támad, a megye és vicinális útjak egyenlő terv szerint épülnek s mintegy 100 négyzetmérföldnyi terület nyílik meg minden évszakban nemcsak a forgalomnak, hanem a mi most épenséggel lehetlen, a közigazgatásnak is. Szomorú, de igaz, hogy nem csak a Mezőség, hanem Erdély más részei is nélkülözik az utak hiánya miatt a közigazgatás direct befolyását.

A szállítási eszközök javításának hatását, a közigazdasági tanait nem figyelik. Nem is látszanak sejtteni, hogy valamely birtok kelendősege négyzetesen emelkedik a szállítási képességgel, hogy tehát az ültőig egészen az egyszerű utaknak falutól-faluig való kiépítéséig, a kormány egyik legfontosabb feladata. Az itt javasolt vasúthálózat kiépítése után az ország beljében nyílik meg északeleti Erdély erdősegeinek a piaeza, az épületek-termelés hasznos lesz, az észak vashányát nem csak a Mezőségen adhatják el készítményeiket, hanem oly területen belől, a hol minden verseny egyszerűen lehetetlené válik. A mezőségi vicinális pálya kereskedelmileg, közigazdaságilag és közigazgatásilag egyaránt fontos, nagy kulturális jelentőséggel bír s nem nélkülöz bizonyos hadászati fontosságot sem. Mint vicinális pálya 1 mil. 410,000 frrba kerülne, tehát évenként 157,920 frrtot, vagy pedig kilométerként csak 1680 forintot kellene jövedelmeznie, hogy kifizesse magát, de megfelelő olcsóbb építés, a megyék munkarejének felhasználása, a sínek és talpfákknak részvények és prioritásokkal leendő beszerzése mellett még tetemesen apadnának az építési költségek s még a kamatbiztosítást is akadály nélkül lehetne eszközölni azon megyékben, a melyek területét a pályák átmeneszénk, a mihez az is járul, hogy azon előnyökhöz szemben, a melyeket a pálya az állami erdősegeknek és bányáknak nyújtana, államsegélyt is lehetne igénybe venni s az állam azt meg sem tagadná.

Ha összevesszük a 12 vonalat, arra az eredményre jutunk, hogy általuk a forgalom 3 főirányban állítatnék helyre: délnek, t. i. Petrozsény, Szeben és Brassónak, 4 irányban Keletnek, t. i. Szucsava felé s 3 szorosan át a moldvai pálya által Galacznak és Odessának s végre a moldovamarm.-szigeth-, deés-szathmár- és csucs-nagykárolyi vonal által észak Magyarországnak és Galieziának.

Ma két pálya vezet Erdélybe, a melyek végpontjai Apahida, Marosvásárhely, Héjasfalva és Brassó nem bírnak összeköttetéssel Kelet felé a szorosok, mint említők, nincsenek vasút által egymás közt összekötve, tehát csak országúttal állhatatlan volt, és egyszersmint annak engedni is vétek volt. „Jer! kiált fel Faust elboddultan, megpillantva Helenát. Te leszel ezentul mindenem! Te leszes örökös társnőm!“

Karjaiba akarja zárni őt, Helena egyszerre átváltozik furiává, s szemére hányja elkövetett bűneit, s Mephisto diadalt ülve kijelenti Faustnak, hogy visszavonhatatlanul el van kárhozva, s pontban éjjeli tizenkét órák az ördögök el fognak jöni, hogy magukkal vigyék lelkét.

A szerencsétlen Faust lelkiismeret furdalásiktól kinoztatva s keserű önvád által emésztetve, a sötét néptelenül uztalozott bolyong. Bármerre menjen is, miként a Goethe Margitja, a templomban egy felé szálló rejtélyes szózatot hall.

E szózat az isten ítélőszékétől jut el hozzá, hol a megyei bírák éppen e perczen tárgyalták bűnügyét.

A szózat.

— Fauste praepara te!

Faust.

— Most Faust készülsz az örök kínzásra! A pokol fejedelme hív; vár rád; elveszed bűneid méltó büntetését, (futni kezd.)

A szózat, (tiz órád üti.)

— Faust, accusatus es!

Faust.

— Most Faust, most vádolnak bé elkövetett bűneidért. Én szerencsétlen!

(Folyt. köv.)

elérhető, katonai mozdulatok sok időt vesznek igénybe, szóval épen ott hiányoznak a vasút előnyei hadászati célok tekintetében, a hol legnagyobb szükség van rájuk s az ebből eredő károk ugy védelem, mint támadás esetén nyilvánulnak. A vicinális pályákon igaz, hogy nem lehet egyszerre egy egész csapat-tömegeket szállítani, de a normális vágányok, a melyekkel okvetlen birniok kell, lehetővé teszik I. rangu vagonokat használni rajtuk s ha nem is lehet a katona-szállításokat nagy vonatokkal czzközölni, több kisebb vonat is megteszi ugyanazt a szolgálatot, az élelmezés könnyebbé válik s a vicinális pályák csekély építési költségei, a nálunk még olesó talaj megengedik, a mi szerfelett fontos, hogy bizonyos távolsgában s bizonyos helyeken mellékvonalokon egy második vágányt lehessen lerakni, a mi által eleje vétetnék háború idején minden forgalmi zavarnak, sőt a kettős vágány is pótolva lenne.

(Folyt. következik.)

A képviselőház ülése jan. 23-án.

A miniszteri padokon jelen voltak: Tisza K. Kemény Gábor b., Trefort Ágoston, Péchy Tamás, Bedekovics K.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Emmér Kornél az állandó igazoló bizottság részéről jelenti, hogy ugy Abonyi Emil, mint Várady Gábor megbízó levele rendben találtatott. — Igazoltatnak a harmincz nap fentartásával.

Napirend: Moesáry batározati javaslatának okadatolása tárgyalásra való fölvetel végett.

Moesáry Lajos a tegnapi előadottak ismételésebe nem bocsátkozik. Sajnája, hogy tegnap a ház azonnal nem intézkedett, most pedig azt kéri a házól, hogy a napirendre tűzze ki határozati javaslatát, hogy az tárgyalathassék.

Tisza Kálmán miniszterelnök: T. ház! A magam részéről nem tagadhatom, hogy az eljárás módot, melyet a t. képviselő ur az ügy előhozatalára választott, teljesen korrektnek nem tartom; arról pedig épen meg vagyok győződve, hogy a képviselőház fenálló szabályai szerint egyebet nem tehetett, minthogy napirendre tűzze elsőbbsen is azon kérdést, kívánja-e a határozati javaslatot tárgyalás alá venni vagy nem? Különben ez alkalommal én sem szándékozm a t. ház figyelmét hosszabb ideig igénybe venni.

Egyszeriten, röviden és nem reflektálva a tegnapi elmondottaknak egyes tételeire, csak azon meggyőződésünkre kell, hogy kifejezést adjak, hogy egy oly határozati javaslatnak, minő képviselő ur által beterjesztetett elfogadása, a parlamentális rendszer keretében meg nem fér. (Ugy van! jobbfelől.) Mert oly nemű tényekről, minőkről szó van, vizsgálatot tenni, részint a közigazgatás, részint a törvénykezés feladata. (Helyes jobbfelől.) Azután felvilágosítást adván, a ház teljes joggal rosszallja vagy helyesli a kormányak eljárását. (Helyeslés jobbfelől.)

De midőn ezt ilyen rövidséggel elmondom, megmondom azt is, hogy miért nem kívánám és nem tartanám helyesnek most bővebben nyilatkozni a dolog felől. Nem tartom azért, mert — bár mint mondtam, a választott utat egyéni felfogásom szerint nem tartom helyesnek és bár magát az indítványt is olyanak tartom, melyre nézve minden szemrehányás nélkül élhetne a ház azon jóvával, hogy tárgyalás alá venni nem kívánja, — mégis, minthogy a dolog természetében levőnek láttam, hogy ha szerintem helyesen más alakban kell is vala történnie, de a felenlített eseményeknek e házban szóba kell jönniök, a mi elannyira látok, hogy el voltam határozva, ha ha más nem teszi, magam részéről azt, hogy az indítvány tárgyalás alá vétessék, elnezní nem kívánom.

Egy kéréssem van azonban a t. házhoz s ez az hogy mivel azt hiszem, hogy az indítványozó úrnak magának is és mindenkinek e házban ezéja az kell, hogy legyen, hogyha az ügy tárgyalatik, az föl is derítsessék: méltóztassék a tárgyalást ne holnapra, hanem a hétfői ülésre kitűzni. (Általános helyeslés.)

A ház a hat. javaslatot a hétfői ülésre tűzi ki.

Egyéb tárgya az ülésnek nem lévén háromnegyed 12 órák oloszik. A holnapl ülés d. e. 10 órák kezdődik. Napirendje a gazdasági és kérvényi bizottságok jelentéseinek tárgyalása.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Rogeaard Ágost

hetedik felolvasása.

Curier és a gúnyirat (pamphlet)

Courrier Pál Lajos a classici ai iskola hive volt. Nem az elkorcsult, hanem az igazi tiszta classicismusnak követője. Az irodalmi átalakulás előtt 4 szakaszra osztott a költészet; a kezdetleges költészet, képviselője Marot, a nagy classicusok iskolája, teremtője Ronsard, hívei Racine méltatlan utánzó; a classicismus, terjesztői Ma lesherbes, Courier Chenier s végre a romantikai iskola Hugó Viktor vezérlete alatt; s bár előadó nem vitatja az utóbbiaknak elvitázhatatlan érdemeit, épen nem állítja, hogy a megelőző 4 század mind csak szolgailag utánzókat s

jeles költőket kiváloan eredeti írókat ne tudna felmutatni. Hisz ott vannak Corneille, Maturin, Voltaire, Molliere Rognier La Fontaine s maga Racine, a ki azért ha hibás iránytűzött követői elé nemkervebbé volt esodálata méltó író, lángeszű költő. Tehetett e róla, ha követői mind oly műveket hoztak létre, melyeket Hugó Roland lovához hasonlít, a mely minden kigondolható jó tulajdonsággal fel volt ruházva, csak-hogy — meg volt halva. Courier szabad, őszinte szellem volt s a nyelv nehezségeinek legyőzése körül rendkívüli érdemeket szerzett.

Mi pamphlet szónak valódi jelentése? prózában írt gúnyirat, a mely kiváló személyeket, nyilvános tárgyakat, közérdeklű intézményeket ostoroz. Nem kell összetévesztetni a rópirattal, a mely gyakran vádoskodó s nem annyira gúnyol, mint rágalmaz. A pamplet a harag ékesen szólása, a mely végig hat, mint a legélesebb gyöver s ott sebez, a hol legkönnyebben sebezhető vagyunk. Soha nagyobb virágzásban nem volt, mint a 16-ik század közepén, a 17-iknek a végén s a 18-iknak elején, midőn Courriernek ép ugy, mint Borangernek sok orvosolnivalója helyreigazítandója akadt.

Courrier politikai elveit illetőleg revolutionarius volt, Szabadelvű és classicus? mikép lehet ezt összeegyeztetni? Ugy, ha mint költő a régi elvek pártolója volt is, mint hazafi szabad eszméket vallott s a forradalom hive volt. Hisz maga a forradalom is hű maradt a régi nyelv sajátágaiból, tisztelte az akadémiát, pedig a romantikai átalakulás még a forradalom előtt kezdetét vette volt, migsem 1830-ban a nagy írók egyesülte megalakult s követte Hugó jelmondatát: „az árnyból a világosságra!“

Courrier classicismusa nem volt rossz befolyással az irodalomra. Nyelvvezete pártatlan tudományos és népies, zengzetes és hatalmas, miként olykor a Hugóé. Ő nem batorította fel Baor Lormiant és társainak felszeg türekvéseit; Currier valamint Pensard nem volt utánzó, utóbbi a valódi classicismust tanulmányozta, mint Chenier s nem majmolta azt, mint Jomais Arnaud Viennet. Tragoediának néo mellék nevet adott az irodalom történet.

Courrier Páris gyermeke. Mint minden párisi a legtisztább franczia nyelvet beszélte, ehez járultak galliai nyelvbuvárlatai, melyeket a legnagyobb szenvedéllyel tűzött s ó-kori tanulmányai; mindezek hozárjártával utánozhatlan bánu, a régi elbeszélőkhez hasonló nyelvezetet hozott létre. Pályáját mint tífzer kezdte. Mondják, azért állott Bonaparte harezosai közé, hogy a hadsereggel távol országokba vonulhasson, azoknak tanulmányoztatása végett. Pedig nem volt jó katona. Nem mintha ne lett volna bátor; de nem volt megbízható. Kétszer szökött meg, egyszer Mainz ostromától beteg anyjához s noha e fiai gyöngédség némileg menti is, a katona szökése egészenben sola nem menthető; s másodsor Wagram elől. Ellenszegült a katonai törvényeknek, mint Lamencis, a pap a pápi szabályoknak. A győzelemből ő is megkívánta a maga részét, a mely a régi kastélyok és várak műtemlekeinek, levél táirainak felkutatásából állott, melyek közt szorgosan, a legnagyobb szenvedéllyel motózott elfeledett műkinesek, régi nyelvsnjajtságot után. De azért vitéz volt, soha sem hátrált, bár meg esata közben is tanulmányozott gúnyolódott azokkal, a kik csak is bátrak voltak.

Az olaszországi hadjáratból igen sok hasznos tanulmányt merített, folyton a muzeumokban könyvtárakban buvárkodott s még is mint katona kápiatnyságig vitte. A kivíott győzelmeknek nem örült, nem volt Bonaparte elveinek barátja, szomorúknak nevezi diadalait, mert igaztalan háboruban lettek megnyerve s igazat adott a hazájukat védelmező Calabriaiaknak. Mineazonál követte a hadjáratot csupa kíváncsiságból Olaszhoz láthatni.

A muzeumok kifosztása valódi lelki fájdalom okozott neki, keservesen fölajdul egy, a Vaticanból elveszett nevezetes kézirat fölött, könyveket ont az itüdes fölött a mely Borghese Venusát érte s a gyönyörű Aphrodite törött lába oly fájdalommal tölti el, mint atyát gyermekének halála. Florenceben Cloe és Daphisnak egy eredeti kéziratit sikerült felfedeznie s Plutarchban tiz eddig egészen ismeretlen sorra akadt. Minthogy épen Plutarch fordítását — a melyet a 16-ik század irányával fordított — szándékozott kiadni, e felfedezés határtalan örömmel töltö el őt. Rögtön ki is jegyzé magának az emlékezetes sorokat s hogy mások is könnyebben akadjanak rá, egydarabka fehér papírral kívánta a helyet megjelölni s nem vette észre, hogy ama papír tulsó oldalán egészen tintás volt s a mint épen amaz emlékezetes helyre tette, semmivé tette azt. Ebből nagy veszekedés támadt, a muzeum őrei azt állíták, hogy szándékosan tette, az igazgató Furia tanár, a ki meg nem bocsátáta Courriernak a tett felfedezést pert indított ellene a mely a „tintafolt pör“ név alatt sokáig beszéd tárgyá volt.

Buávkodásai nem egyszer bajba keverték. Igy Bómában egyszer egy könyvtárban feledte magát s nem vette észre hogy a franczia sereg ezalatt kivonult a városból. Midőn kilépett az utcára, az egyetlen franczia volt Romában s a nép „öljétek meg!“ „le a jacobinussal!“ kiáltotta.

zással támadta meg s csak egy olasz barátjának köszönhető, hogy megmenekült.

Később a bécsi hadjáratához csatlakozott, csata leírasi tanulmányok végett Loban sziget-nel találta a serget, látta a sok hiába kiontott vért, látta a sok vízbefutlat, a halomra hullott hallottakat sөbesülteket, melyeken, miként egy lúsból s vérből alkotott hidon könyörület nélkül száguldozott keresztül a lovasság, e látvány melynek 48 órán át volt tanuja szíjzonnal tölté el lelkét, elájult s Bécsben egy kórházban tért magához. Ettől fogva lemondott a háborúról Wagram megutáltatta vele a csatázást.

De annyi hasznót még is merített belőle, hogy nagyszerű esataleírásokra képesíté, melyek szebbek s valódiabban, mint Boileau leírásai s csak még Hugó Waterloo leírása által lőnek föltilmulva, a nyomorultakban. Régebben nem olyanakk írták a háborút, mint a minő valóban, mint a hogy eskis újabbkori festők művei tünnetnek valódi csatákat előnkbe. Mint esataleírók Michelet és Erkmann-Chatrian alkottak még kiváló becsű műveket, mint Demaistre leírásai csak topographiai, de nem költői beesték

Courrier soha sem volt barátja a háborúzásnak, ezt nyíltan be is vallja Albani grófnól tartott felolvasásában s leveleiben, melyeket Renouardhoz írt.

Mikor Bonaparte császár rá választatása szőnyegre került, a katonaságot is szavaztatni akarta. Mikor egy ezrede a kávéházban tekéző katonaságköz kérdést intézett, ha akarja-e, hogy Bonaparte császár legyen, eleinte senki sem felelt. Később egy Maire nevű hadnagy azt mondta, hogy nem akarja. Mire Courier azt mondta: „hogy ha Bonaparte császár akar lenni, nekünk nincs jogunk őt abban gátolni.“ Erre minden jelenlévő „igen!“-nel szavazott. Midőn Maire hadnagy e feleletért: szóra fogta s azt kérde, mi oka van neki Bonaparte császár rá lételeét pártolni? azt felelte: „épen semmi, csak őhajtottam folytatni a tekézést, melyet ez a szavazási ügy félbeszakasztott: ha már császár kell a francziáknak, mindegy, akár ő, akár más. Azt hittem, Bonapartenak több esze lesz, minthogy reá adja magát, ám ha akarja, lássa.

De ezen tétellel Courier nagyot hibázott, a szavazás nem szolgaság s a ki elve ellen szavaz, karját tőri ketté, a mellyel becsületét védte. Ezt később be is látta, s az ellenzékekhez csatlakozott: a miért fogságban is volt s üldözést is szenvedett, s mi gúnyiratainak kiadására ösztönöz, s ez nem volt s ma sem épen vesztélytelen válakozás és ebben oly feltűnő tehetséget, olyan égető, találó sarcamust fejt ki, s oly népies nyelven mondja el, a mely csakhamar nagy népszerűséget biztosít számára, s mint a régi elbeszélők utánzója oly bámulatos irányt fejtett ki, hogy Fénelon vetélytársává lön.

Mint mondja, ő eskis egyéni szabadságát védelmezi, eskis faluja jogaiért száll síkra, mert volt egy kis falusi birtoka, a melyen szívesen mulatott. De azért nem ismert kegyelmet a papok és a nemesek iránt kiknek a nép iránti viszárléseit kegyetlen epés gúnnyal ostorozza, kiserve lépten-nyomon, mint vadász lesve elle-neire.

Gúnyiratai, Olaszthoni leveleivel együtt egy kis kötetet tesznek, de e kis kötet hallhatatlanná tette íróját, a mire több kötetre menő fordításai, kitűnő görög tanulmányai s az aecedmiához írt tudományos levelei nem voltak képesek Szerette művei alá tűzérnek, vagy vinczellérnek írni magát, tán hogy mutassa, mikép a néphez tartozik. Jelmondata az volt hogy: katona volt kötelességből, földmivelő hajlamból s író időtöltésből. Pedig ez nem való, húság mondatja vele e szavakat, mert a mint katona csak tudvágyból volt, földmivelőnek épen nem lehetett mondani, a miért szerette olykor vállán gyögyverrel járkálni kis birtokában erdejében, s időöltésnek kissé hosszú volt, a mi egész életén át tartott. Courier szerette, ha a nép emberének tartották s a nép azt mondta: „Ő a miénk.“

Lássuk már egy kissé nevezetesebb gúnyiratait.

A restauratio alatt a királpárt hívei vissza akarták váltani a chambordi birtokot és kastélyt, a mely egyike Frankhon legszebb uradalmainak, hogy azt az ifju Boddeaux herczegnek adják ajándékul s e végett aláírást is nyitottak. Ennek ellene volt Courier. Ha ipar és gazdaszati iskolát akarnak belőle alapítani, ezt pártolja, mondá, de az ellen, hogy a herczegnek ajándékozzák, hevesen kikelt egy pamphletben.

„Jól van — kiált fel keserű hangon — hadd lakja hát az ifju herczeg a Chambord kastélyt, hadd lássa meg Poitier Diana, La Vallière, Montesaan s a többi királyi kedvesek, bukott leányok és asszonyok képét, nagyon helyes tanulmányokat fog meríthetni ama könnyelmű viszonnyok színhelyén, kár is lenne közönséges kezekre juttatni a régi királyok erkölcsösségének e magasztos bizonyítékait!“

Egy másikat írt a papók ellen, a kik megtiltották a vasárnapi tánczot s egyéb ártatlan mulatozást falusiaknak. Felszólalt falujának minden sérelme ellen s bár ő csak falu érdekét védte, védelme Frankhon minden falujára ki-hatott.

Házasságában nem volt boldog. Egy Clavier nevű akadémikusnak, kivel irodalmi össza-

kötetében volt, vette el nálánál jóval korosabb cányát.

Íjja halála után óhajította annak helyét elfoglalni az académiában s erre nézve birta is már a többség ígérését; csak hogy mikor szavazásra került, egyetlen hang sem szolt mellette. Ok egy újabb pamfletre, melyben keserűen kikél a tagok önzése ellen s nem épen következetesen földig rántja azt az intézményt, a melyet égis emelt, mikor tagja óhajtott lenni. Azt mondta, hogy az egész akadémia csak arra való, hogy a királynak himnuszimintákat s a királynő czukorkáira jelmondatokat készítsen; erre Fontenelle azt az élezet csinálta:

Harminczkilencznek lábainál

Nenvenre már gúnyverset csinál.

Béranger tiszta jellemének egyik szép vonása, hogy többször kínálták székel az akadémiában és soha nem foglalta el a kintintést a mely ellenkeztet szerénységével.

A „pamflet pamfletjében“ a gúnyirat dícséretét zengi, melynek főérdeme rövidsége, a miért többen olvassák és ezáltal többet ér el, mint valamely hosszú tudományos értekezés.

A francia irodalom ezen ágát sokan pártolták, Pascal, Voltair, Chateaubriandot, mind elődeinek mondja, de még tovább is megy, azt mondja Horac, Socrates, Cicero, Franklin, Demosthenes is mind írtak s mondtak pamfleteket, a Philippikák sem egyebek, szent Pál, szent Vazul is csak pamfletisták, kik egyaránt ostorozzák a becsületes embert s a szineskedőt s kiket sem fogság, sem kerék, sem köfél el nem ijeszt.

Courrier — mondja Beranger — halás lehet rövid fogsága iránt, mert ez ébreszt fel benne a pamfletíró, s tette hallhatatlanná őt, bírāja Debrauhait történelmi személyé lett, mind egykor Geurmain a ki Beaumarchais elítélte.

Desmoulin is írt gúnyírat, mert a lámpánál tartott beszédét annak lehet nevezni. Cormenin egész sereg gúnyíratot írt a szónokokra s a két monarchia egymás elleni gyűlöletére.

Az újabb kor pamfletírói Lamenais, Michelet, Quinet, Tillier, egy szegény elűzött falusi tanító aki gúnyval és melankoliával vegyes, érzékeny pamfletet írt mintegy 30 darabot s Courmernek méltó vetélytársát tekinthető. Sokat üldözött, szerencsétlen ember, de nagy tehetség volt, s a most élők közül Rochefort, Piat, Bédog, Karr Alfons.

Végre is, Courrier pamfletjeivel nagy szelálatokat tett a juliusi forradalomnak és sokban elősegítette győzelmét. Halála erőszakos volt, erdejében találtak egy puskát lövéstől megölve, melyet nem tudni politikai ellenel, vagy szomszédai, kikkel gyakran volt villongásban, intéztek ellene.

Courrier mindenesetre egyike volt a 19-ik század legkiválóbb gúnyíróinak; mint classicus magtartotta eredetiségét, előmozdította a nyelv tökéletesedését, s ezzel nemcsak az irodalomnak, de hazájának is tetemes szótgalatát tett; a classicusok leg legnépszerűbbike s legutolsó képviselője volt.

Nulla.

NAPI HIREK.

— Háromszékmegyé törvényhatósága területén alakult „kézdivásárhelyi mészáros ipartársulat“ alapszabályai, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium által, 1879. évi 33,456. sz. a., a törvényes bemutatási záradékkal ellátattak.

— Széchenyvármegyé törvényhatósága területén alakult „nagyszéchenyi kősi-gyártó ipartársulat“ alapszabályai, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium által, 1879. évi 33,334. sz. a., a törvényes bemutatási záradékkal ellátattak.

Helyi hírek.

— A városi bizottság kedden f. évi január 27-én s folytatólag a reá következő napokon mindenkor d. u. 3 órák a városzház szokott termében közgyűlést tart. — Tárgyai: 1. Szentesített törvényczikkek bejelentése. 2. A törvényhatósági szabályrendeletek módosításai s a tiszti, segéd- és kezelő-, valamint szolgáló személyzetnek a következő hat évi szervezéséről megállapítása iránt a II. szakosztály véleményes javaslata. 3. A város költségvetésének előirányzata az 1880-ik évre. 4. Törvényhatósági átiratok: a.) Sopron sz. k. várostól, az utak fenntartása tárgyában készült országos törvényjavaslat. b.) Jász-Nagykun-Szolnokmegyétől az adó és illetékek kezeléséről szóló törvények átvizsgálása tárgyában orsz. képviselőháznál tettett feliratként támogatása iránt. 5. Az országos Női iparegyület felhívása, az egylet céljainak részvények útján előmozdítása iránt. 6. A Lövéde épületén tett javítások iránt a I. szakosztály véleménye. 7. A vasúti közvezetvény díj-szabályának átalakítása iránt javaslat. 8. Számvéveszték jelentései. a. Stark Alajos 1878. évi vámkészlet. b. Nagy Sándor 1876. 77. 78. évi ültetési számadásainak felülvizsgálatáról. 9. A közigazg. fogda és dologház fejezetei élelmezésének további kiadása, 10. Özv. Szigethi Jánosné folyamodványa kegyilletményért. Czece Gyula borfogaszt adókünyvelő jutalma iránt javaslat.

— Az osztrák-magyar bank igazgatósága Bécsből arról értesítette a kolozsvári kereskedelmi kamarát, hogy addig is, a míg az aradi bankfiók felállítatnék, a gyulafehérvári hitelképes czégek a temesvári bankfiók területéhez osztattak be. — A kamara erről az érdekelte kereskedelmi társulat elnökségét értesítette.

— A kolozsvári kereskedelmi kamara a kereskedelmi ministeriumnál kérdést tett volt a párizsi kiállításra oda ítélt azon kintintések iránt, a melyeket még az illetőknek nem kézbesítettek. A minister erre közelebből azt felelte, hogy az arany és ezüst érmek már kézhez jutottak, a bronz érmeket pedig e hó végéig a kamarához fogja küldeni-kézhez adás végett, miután addig az illető oklevelek is megérkeznek Párizsból.

— Az iparos ifjak önképző és betegsegélyző együletében (főtr 36. szám) f. év január 25-én vasárnap délután 3 órák Pinter Adolf egyleti tag felolvasást tart a székesfehérvári kiállításról, melyre az egylet minden tagját és barátját tisztelettel meghívja az igazg. választmány. Egidyeülleg van szerencsénk tudatni, hogy az évi rendes közgyűlés febr. 8-án d. u. 3 órák fog megtartatni. Az igazgóló jegyek febr. 6. 7. 8. napjain fognak kiadotni, ezért tisztelettel felhívattak mindazok, kik két vagy több havi illetékek hátralékban vannak, hogy a fennírt napig kötelezettségeiknek tegyenek eleget, ellenesben az igazolványok kiadását legnagyobb sajnálatunkra megfogjuk tagadni. Az igazg. választmány.

— Meghívás. Az erdélyi muzeum-egylet történelmi szakosztálya f. hó 26-án bétün, d. u. 5 órák a muzeumi könyvtárhelyiségében (egyetemi épület) ülést tart, melyre a t. tagon és közönség tisztelettel meghívattak. Targy: D. J. Concha György özvegyem tanár „Az angol-osztrák polikai irodalmunkban a múlt század végén ezimű felolvasása.

— A kolozsvári iparos-egylet f. évi január 31-én a városi redutóban tartandó zárkörű táncvigalmára a meghívók immár szétosztva lettek, azonban ha netalán tévedésből egyesek nem kaptak volna, kik azonban arra igényt tartanak, kerjék az iránt egyletünk helyiségében, főtr 23-ik sz. alatt jelentkezni, mert jegyek csak meghívottaknak szolgáltatnak ki, és a névre kiállított jegyek másra semmi szén alatt nem ruházhatók át, a rendező-bizottság.

— Nyílt köszönet. A helybeli czipészek t. társulatának e f. hó 12-én tartott közgyűlése a társulat múlt 1879-ik évi jövedelme 10 százalékkal 11 f. 40 krt szavazott meg a városi ipariskolák f. tanévi szükségéi fedezésére. Midőn e segélyért, a melyet az igazg. választmány nevében Walez Ferenc elnök és Balla László jegyző urak egy, az ipariskolák iránti meleg érdeklődésről tanuskodó levél kíséretében juttattak kezünkhöz, az illy nevében ezennel hálás köszönetet mondok; egyszersmind bátor vagyok a városunkban levő többi ipartársulatok t. előjárásai szíves figyelmébe ajánlani, hogy ez évben se teletjekezzenek meg a városi ipariskolákról. Kolozsvárt, 1880. jan. 24-én. Városi Károly mint a városi ipariskolák igazgatója.

— Érdekes természetudományi esemény volt tegnap a városzház nagytérében: dr. Encz Géza egyetemi tanár tartott egy oly vonzó, mint tanulságos felolvasást „az állatok önvédelme, támadása és dacáról.“ A jeles értekezést nagy közönség halgatta, nagyobb részt nők, úgy hogy a nagy terem zsúfolásig tele volt.

Hazai hírek.

— Andrassy Gyula grófról néhány év előtt egészen alap nélkül, azt írták hogy nem tud táncolni; nemrég pedig azt elárulták, hogy korcsolyázásban is járattan. Nem tudjuk hol és mikor bizonyította be az exkülgyminiszter, hogy csakugyan táncolni tud; de korcsolyázó művészetét tegnapelőtt egész nyilvánosan bemutatta Bécsben. E német mesterséget jól megtanulta, s tanítója csak néhány nap előtt szabaddította föl.

— A budapesti nemzeti színházban tegnap este került először színre Csiky új darabja, a „Proletárok.“ Az előadás a lehető legjobban sikerült. Szerzőt minden felvonás után zajosan megtapsolták, ki egy másodemeleti páholyból mutatta magát a közönségnek.

— Vastagh György jeles festőnköről Klein Hugó tárczáit közöl a „Presse“-ben „Vom Maler der Zigeunermädchen“ cím alatt. Elmondja rövid élettörténetét (Vastagh Szegeden, 1834-ben született) s művészi pályájában különösen arczképelt s a cigány életből vett rajzait dicséri, állítván, hogy e típusot ő fedezte fel s eredeti jellemrajzaiban felülmúlhatatlan mester.

— „Titilló“ hadnagy. „Ez a ezime azon új magyar operettnek, melynek szövegét Rakosy Jenő a népszínház igazgatója, zenéjét pedig Puks karmester írta. Az operette 3 felvonásos lesz.

— A brassói bánya- és kohó-társulat részvényeit, melyek gróf Chotek, báró Haber és hg. Fürstenberg birtokában vannak, hir szerint Bontoux Jenő vásárolta meg. A nevezett társulatnak tulajdonát képezik az erdélyi részekben a kulani, a banati ruszbergi kohók, s a szilvölgyi nagy-kutnyedusi ércz és kőszénbányák.

— Miként a N. W. T. írja, az osztrák-magyar bank vezértanácsa a kamatlábát alább akarja szállítani. Az aradi és soproni fiókintézetek ez év második felében kezdik meg működésüket, addig is a két nevezett bankhöz lett beosztva. Ezzel a bankkormány azt akarja elérni, hogy már az illető bankfiókok megnyitása előtt is élvezhessék, a két bankkörtelhez tartozók, a bank közvetlen hitelét.

— Öngyilkosságok. Szász-Rigenben egy 25 éves ifjú kereskedő: Wachner Frigyes a mult vasárnap agyonlőtte magát; nem viszonzott szerelmét kétségbeesése hajította őt a végetes tetterre. — Nagy-Szebenben a mult szerdán (jan. 21.) viszont egy Trefani János nevű pék ölte magát agyon.

— Vesztett eb marása következtében a napokban meghalt egy brassói polgár fiatal leánya; a szerencsétlen áldozatra a düh csak a 92-k napon tört ki azután, hogy a vesztett eb megmarta volt.

Vegyes hírek.

— A királyné Angliában. Az angol lapok az idén is tiszteletteljesen üdvözik a magyar királynénak Angliába menetelét. Ujabb bizonyítéka ez annak — mondják — hogy a királynénak nagyon megtetszettek a brit szigetek, s különösen a „Royal Me. Ath“ zöld vadászmezőit, hol többször vadastak már idegen uralkodók. A nagy vadászmező oly egyenes, oly szép smaragd színű pászittal van benőve, hogy az ilyen mezőkről joggal neveztek el Irlandot „The Emerald Irland-nak.“ Lord Langeport ez idén is a királyné rendelkezésére bocsátotta kastélyát Summersilt és vadászreviereit. Az irlandiak mindent elkövetnek, hogy a királyné ott mulatását kelemessé tegyék.

— Az oroszok visszavonulnak a határról. A brüsszeli „Europe“-nak jelentik Berlinből f. hó 19-ikéről: Az orosz kormány a bécsi és a berlini kabinethez igen békés hangú jegyzéket intézett, melyben kijelenti, hogy hajlandó a csapatokat, melyeket minden háborús szándék nélkül helyezett el a nyugati határon innét visszavonni, ha a mondott kabinetek azok ottlétét olyan esetnek tekintik, mely a most fennálló baráti viszonyt megzavarhatná.

— Az oltárnál halt meg: Lukács domasovi (Morvaország) lelkész mult vasárnap misézés közben egyszerre csak homlokához kapott, s e szavakkal: „én nem tudom, mi oly nehéz nekem“ lehajította fejét az oltárra és meghalt. A hívek eleinte azt gondolták, hogy csak elájult, de az elősietett orvos megállapította, hogy a lelkész szívizélhűlés érté.

— A nagykövet szép leánya. A konstantinápolyi francia nagykövetség Poornier-nek van, egy rendkívül bájos lánya, kibe a szultán, dacára két-háromszáz feleségének, bele szeretett egy kisse. Nemrég egyült sétált imádottjával a palota kertjében. s elragadtatásának egyik pillanatában pompás arab paripát ígért a fiatal hölgynek. Nehány nappal később a császári lovászmester csakugyan hozott a francia követ-ségi palotába egy arab lovat, mely azonban olyan silány kinézetű volt, hogy a kisasszony rögtön elajándékozta a lovat a lovászmesternek. Természetes, hogy ezután megszakított minden diplomatiai összeköttetést a szultánnal, s várják óráról-órára francia hadüzenetet, s azt, hogy a francia hajóraj meg fog jelenni a Dardanellákban.

— Garibaldi lakodalma. Olasz lapok szerint Menotti Garibaldi már elment Caprerába, hogy ott atyjának lakodalmán, mely jövő kedden vagy szerdán lesz, jelen legyen. A lakodalmón Garibaldinak háztartónéjától, Francescától (kivél most Garibalei össekkel) származott két gyermeke, Clelia és Manlio is jelen lesz. Garibaldi leánya azonban. Tereza, ki Genuában lakik, nem mehet el, mert férjét, Canzio tábornokot hosszabb időre, bezárták, testvére pedig, Ricciotti, máshahorod Ausztráliában. Francesca kisasszony azt követeli, hogy Garibaldi egyházi úton is keljen vele össze; ezt követeli Menotti is, ki oly vallásos, hogy munkásaival mindennap misét hallgat. Mivel azonban Caprerán nincs pap, ez alig fog megtörténni.

— Demonstráció Rio de Jenairóban. Braziliában a lovási jegyekre adott vetettek ki. Az ellenzéki lapok igazgatási folyttan emiatt nagy tüntetés volt Brazília fővárosában, a nép megtámadta a lovasntakat, a sineket fölszaggatta, s midőn katonaság vonult ki, kövekkel s revolverlövésekkel fogadta. A katonaság erre a temeg közé lött; három ember meghalt, harmincz pedig súlyosan megsebesült közöttük katonák és rendőrök. A zavargások többször ismétlődtek, de most már helyreállott a nyugalom.

— Egy osztrák brigge elmerülése. A „Komana“ brigge elmerülését már megemlítettük röviden, most a következő bővebb részleteket közöljük: december 2-án érkezett Retimból Nizába egy hajó, hogy egy szállítmány szentjánoskenyérrel megrakodjék; decz. 17-dikén 1690 métermérsza sulya volt a szállítmánynak, melyet a hajó felszíne miatt növelni nem lehetett. De az elindulást lehetetlenné tette egy kitörő zivatar, melynek következtében a horgony láncza ketté pattant; a kapitány másnap a zivatar

esillapultával az osztrák-magyar alconsul áltá ajánlolt 14 embernyi segítséget nem fogadta el, s nem hajlott az óva intő tanácsra, miszerint a főnforgó körülmények között jó lesz családját partra szállítani, s a hajót lehetőleg biztositani. Harmadnap éjjel olyan erővel tört ki a zivatar újra, hogy a Romanat a parthoz zudította, s széjjel törté. Az alconsul és személyzete rögtön siettek a szerencsétlenség színhelyére, de a tenger haborgasa oly erős volt, hogy senkit sem lehetett megmenteni. A hajón levők közül annak ronesain emberföltötti kizkódással menekült ki a biztos halálból három matróz s egy török utas.

Idegenek Kolozsvárt.

— Jan. 24. —

Biasini szálloda.

Görög János birtokos Deésről, Szentpéteri Antal birtokos Tordáról, Izikutz Oszkár jogász Erzsébetvárosról, Zsurkés Ászán Abrudbányáról, Simai Antal adóvégrehajtó Moersről, Balog János mészáros Gyaluból, Stán Vazul pap Frattáról, Nalázi Géza birtokos Gyulatelkéről, Rozenberg Mórész kereskedő Kereagról, gróf Wass Armin birtokos N.-Czegéből, gróf Wass Oliver es. kir. hadnagy N.-Czegéből. Panajot Mari Bécsből. Paskuly József kereskedő Somlóról.

Nemzeti szálloda.

Krausz Tamás kereskedő Bécsből, Newwald Adolf kereskedő Budapestről, Gajzágó László magánzó M.-Vásárhelyről, Sohr Herman és Sohr Adolf kereskedők Bécsből, Robitsek Emanuel utazó Bécsből, Schmdler Mór utazó Bécsből, Fekete Bogdán birtokos Egeresről, Rosenberger S. kereskedő Bécsből, Müller J. kereskedő Bécsből.

A budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzetei.

1880 év Január hó 24-ről.

Minőségi suly	Ara 100 klg.-nak			
Hecotoliterenként				
Buza:	klgr.	frt. kr.	frt. kr.	
Bánsági . . .	72-8—74-6	—	—	—
„ . . .	76-4—78-3	13	85.—14	20.
Tiszavideki . .	72-8—74-6	—	—	—
„ . . .	76-4—78-3	13	95.—14	30.
Pestvidéki . . .	72-8—74-6	—	—	—
„ . . .	76-4—78-5	13	70.—14	05.
Fehérmezei . . .	72-8—74-6	—	—	—
„ . . .	76-4—78-3	13	95.—14	20.
Bácskai . . .	72-8—74-6	13	65.	14
„ . . .	76-4—78-5	—	—	—
Rozs:				
Magyar . . .	70 —72	9	80.	10 —
Árpa:				
Takarmány . .	60 —62	7	50.	7
Malata . . .	62 —63-7	8	15.	10
Zab:				
Magyar . . .	36-4—40-1	7	40.	7
Tengeri:				
Bánsági . . .	— —	7	60.	7
Masmenü . . .	— —	7	55.	7
Repeze:				
Káposzta . . .	— —	—	—	—
Bánsági . . .	— —	—	—	—
Köles . . .	— —	7	85.	8
Magyar . . .	— —	8	10.	8
Szokvány:				
Buza tavaszra szállítandó . .	74-7.	14	70.—14	65
Buza Szept.—Ok-tób. szállítandó . .	— —	—	—	—
Rozs tavaszraszál. 69-2	— —	—	—	—
TengeriMáj.—Jun. szállítandó . .	— —	8	60.—8	65.
Repeze káposzta Augst.—Sdpt. szállítandó . .	— —	—	—	—
Repeze bánsági Jul.—Aug. sz. .	— —	—	—	—
Szesz (nyers) 100 lit. százalékként . .	— —	34	76.	35

HIVATALOS ARFOLYAMOK				
a budapesti áru- és értéktőzsdén 1880 január 24.				
Magyar aranyáradék	10.05			
Magyar vasúti kőlesőn	117.50			
Magyar kel. vas. államköt., I. kibocsátás	78.50			
Magyar kel. vas. államköt., II. kibocsátás	92.—			
Magyar kel. vasúti államköt., 1876. évi	80.—			
Magyar nyerevény-sorozat-kőlesőn	116.—			
Magyar szőlődezsma váltási kötvény	89.75			
Magyar földterhermentesítési kötvény	89.75			
Magyar földterherment. kötvény záradékkal	89.25			
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	88.—			
Temes-bánati földterherm. kötv. záradékkal	87.50			
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	86.75			
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötv.	— —			
Osztrák járadék papírban	70.80			
Osztrák járadék ezüsten	71.50			
Osztrák járadék aranyban	84.50			
1880-iki államsorjegyek	132.1			
Osztrák-magyar bankrészevény	837.—			
Osztrák hitelintézet részvény	275.—			
Magyar hitelbank-részvény	293.—			

Ezüst	—
Cs. és kir. arany	£50.
20 frankos arany	932.—
Német birodalmi márká	57.85
London (3 havi váltókért)	116.90

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

MULATSÁGOS

Cotillion-keringők és rendjelek, valamint béli czikkek, ékszer, legyezők stb.

Cotillion-tour.	szabadban igen jó hat.
Táncztanító nélkül bárki a legszebb és leg-elegánsabb Cotillion-figurákat rendezheti.	Puffantó szallagok, cotillion és peloton tűz 50—100 lövéssel 1 50—3 frt.
Lisztos szák-tour 2 frt 50 kr.	Maszkmenetekre Farsangi 12 drb. 75 kr. 1 frt, 1 frt 50 kr.
Flora-tour (hatásos) 7 frt.	Egyéb lármazó-eszközök 12 drb. 1—2—5 frtig.
Kosárka-tour 1 frt 50 kr.	Egész török-zenekar 3, 6, 10 frt.
Csillagász-tour 4 frt 50 kr.	Alarezos jelvények 50 drb. 4 frtől 10 frtig.
Abe-tour 2 frt 25 kr. 3 frt 60 kr.	Óriás ordók jelmondatokkal, drbja 50, 1 50, 2, 3 frt.
Manolinata-tour 2 frt 50 kr.	Lámpionok 5 drb. 6, 7, 10, 15 frt.
Bütyös sapka-tour 2 frt 25 kr.	Uj! afrikai-ékszer. Mellékek, függők, nyakláncok 2 frt 50 kr. 4 frtig.
Höember-tour 4 frt 50 kr.	Egy egész jux-tombola, tombola-játékkal komoly és tréfás dolgokkal 25 darab 4 frt.
Champegei-tour 5 frt 50 kr.	Hatásos darabok 5, 6, 7, 8, 10, 15 frt.
Nagymama-tour 3 frt.	Báli legyezők elegáns anyagból, selyemből, atlaszból, elegáns övvel egy drb 75 kr. 1 frt 50, 2, 3, 4, 5 fl.
Tűzoltó-tour 4 frt 25 kr.	Utánzótt gyémántok, gyűrűk, függők, gombok, karikák, ékszerész módra készíttve 75 kr. 1 frt, 1 frt, 50 kr. 2, 3 frt, 3 frt 50 kr. 4 frt.
Kr. tour 3 frt.	6 karatos dublé arany medailok és keresztiek 80 kr. 1 frt 20 kr. 3 frt. 2 frt 50. 3 frt.
Dió-tour 2 frt 75 kr.	6 karatos double arany női lánczok legfinomabb munka egy db 4 frt. 5 frt 50 kr. és 7 frt.
Nagyata-tour 2 frt.	6 karatos double férfiaranylánczok 1 frt 80. 2 frt 50. 4 frt. 5 frt 50. 8 frt.
Tárca-tour 1 frt 25 kr.	Korall-imitációk valódi cseztől 1 frt. 1 frt 50 kr. 1 frt 80 kr. 2 frt.
Majom-tour (nevetségos) 3 frt 60 kr.	Hajnyilak valódi schilekrot 1 frt 50. 2 frt 50. cseztől 40 kr. és 50 kr.
Baba-tour 1 frt 50 kr.	Fejtük legújabb izlés szerint 30, 40, 50 kr.
Tetszolgó-tour 2 frt 80 kr.	Legújabb finom francia virágcszerek Medallónak, mellttük, függők, fejtük 35, 50, 60, 80 kr.
Bádecker-tour 5 frt.	Báli és színházi ékszer:
Füld-tour 4 frt 25 kr.	Egy rendbeli 50, 80 kr. 1, 3 frt.
Szivar- és cigarettéltour 2 frt 80 kr.	Lárvák gyermekek nők urak számára darabja 8, 10, 15, 25, 30 40, 50 kr.
Hölápa- (zár) tour 1 frt 20 kr.	Karakter lárvák például: Napoleon, Bismarck, Vilmos császár IX. vsz stb. darabja 40, 75 kr. 1 frt 1 frt 50, 2 frt, egész fő 50 kr. 1, 2, 3 frt.
Aranyhal-tour 2 frt 50 kr.	Selyem-lárvák, dbja 15, 20, 30, 50 kr.
Markatányos-tour (kicsiny) 3 frt, nagy 5 frt 50 kr.	Állat-lárvák darab 40, 50, 75 kr. 1 frt.
Katzenjammer-tour 4 frt 50 kr.	Állat-öltözöket 4, 5 frt. Óriás fökkel 12 frt 50 frtig.
Maszk-tour 1 frt 20, 1 frt 50 kr.	Órok dbja 8, 10, 15, 20, 40, 50 kr.
Fortuna-tour 1—2—3 frt.	Bolond sippak 50 darab 6, 8, 10, 12, 15, 20 frt.
Kometa-tour (8 párral) 1 frt 50 kr.	Bolond jelvények 50 darab 4, 6, 8, 10, 12 frt.

A Nagyméltóságú m. k. honvédelmi Miniszter úr 1879. évi october hó 9-én kelt 41.953. III. számú rendeletével a Segesvárt állomásozó honvéd lovasság istállójának felépítését 10.233. frt 40 krnyi költség összeggel engedélyezte, mely építés végrehajtásának vállalkozás útjani biztosítása iránt 1880. évi február hó 12-én délelőtt 9 órakor a Nagy- és Kis-Küküllő-megyei királyi államépítészeti hivatal helyiségeiben Segesvárt jól bepecsételt írásbeli ajánlatok útján nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Az alábbi minta szerint pontosan szerkesztett, az előírt 5 százalék bánatpénzzel és 50 kros. bélyeggel ellátott írásbeli ajánlat a tárgyalás napján legalább is d. e. 9 óráig vállalkozó által a fennebb említett hivatalnál annyival is inkább benyújtandó, mivel a később érkező, mint utó-ajánlat, egyáltalában figyelembe vétetni nem fog; postán küldendő ajánlatnak pedig a tárgyalást megelőző napon kell beérkezni.

Szükséges, hogy az írásbeli ajánlat az igérvényt érthetően, a vállalkozási összeget számmal és betűvel kiírva foglalja magában, nem szabad abban vakarásnak vagy kijavításnak előfordulni és annak az ajánlkozó vezeték és mellékevevel aláírva, keltezettel és lakhely feljegyzéssel ellátva és jól bepecsételve kell lenni; végre az ajánlkozóznak azon határozott kijelentését is magába kell foglalnia, hogy a vállalat elnyerése esetében a bánatpénzt 10 százalékra azonnal kiegészíti.

Az ily szerkesztű ajánlat a vállalkozóra azonnal, a kincstárra nézve azonban csak annak helybenhagyása után kötelező.

Oly ajánlatok, melyek az érintett alap feltételektől eltérnek, mint hiányosak elvetendők, a miért is az ajánlatoknak — előforduló ily hiányok miatt — való el nem fogadását az ajánlattevő magának tulajdoníthatja.

Táviradai uton beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Idegen, a tárgyaló-bizottság előtt ismeretlen vállalkozó köteles ajánlatához még az illető politikai hatóság, vagy a kereskedelmi kamarától vagyoni állását, vállalkozási képességét és megbízhatóságát bizonyítvánnyal is igazolni, mely bizonyítvány kiállítása legfeljebb három hó előtti keltezettel mutathat.

Az építési munkálatokat vállalkozó tartozik a munka átadás napjától számítandó 6 hó lefolyása alatt tökéletesen befejezni; azon esetben, ha a kitűzött határidő alatt az építkezések be nem fejeztetnének, minden egyes heti mulasztásért a vállalati összeg 1 százaléka érdemkeresetéből fog levonadni és a kincstár javára bírság-pénz fejében bevételeztetni.

Vállalkozó köteles az építéshez a legjobb minőségű, jól kiégetett téglát, kövér meszet, kitűnő minőségű száraz fa és kovácsolt vasanyagot felhasználni.

A régi anyagból az előmértékben felsoroltak lesznek felhasználandók, miért is az istálló lebontásánál a használható kő és faanyagok kiválasztása és a munka helyen leendő elhelyezése vállalkozót terheli.

A m. k. építészeti hivatal által az építés tökéletes befejezésénél kiállítandó felülvizsgálati bizonyítvány és illetőleg jegyzőkönyv alapján vállalkozónak a vállalati összeg 50 százaléka azonnal ki fog fizettetni, míg a másik 50 százalék csak is második felülvizsgálat megejtése után 1881. év elején fog kiadatni.

Vállalkozó által betett 10 százaléknyi óvadéknak, az első felülvizsgálat napjától számítandó egy évi jótállási idő eltelte után megejtendő utó felülvizsgálat eredményéhez képest fog vállalkozónak vissza szolgáltatni.

A fennebbi építésre vonatkozó és alapul szolgáló tervezetek, előmértékek; részletes és általános építési feltételek és egyéb ügyiratok a segesvári m. k. államépítészeti hivatalnál a hivatalos órákban betekinthetők és közelebbi felvilágosítások ott nyerhetők.

Kolozsvárt, 1880. évi Január hó 20-án.

M. kir. VI-ik honvéd kerületi parancsnokság.

Ajánlati minta.

50 kr. bélyeg. Én alólírott N. helység és N. megyebeli lakos az 1880. évi Január hó 20-án kelt 177. g. o. számú hirdetmény folytán kinyilatkoztatom, hogy a Segesvárt állomásozó honvéd lovasság istállójának felépítéséhez engedélyezett 10.233 frt 40 krnyi költség összegből ————— százalékokat leengedek és az építést ————— frt ————— krral elvállalni a megszabott határidőn belül előállítani magamat kötelezem és ezen ajánlatomért az idecsatolt ————— forint bánatpénzzel (készpénzben vagy államkötvényekben határozottan kiteendő, utóbbinak nemei, számai, szelvény darabjai is megjelölendő) kezeskedni kész vagyok.

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a vállalatot elnyerem, hogy a hivatalos értesítés kezemhez jutása után a bánatpénzt azonnal 10 százalékra kiegészítem és ha azt elmulasztanám, magamat a bírói eljárásnak és pedig oly módon alája vetem, mintha már az óvadékok letettem és az építést megkezdtem volna, úgy, hogy az óvadék kiegészítésére bírói uton is köteleztethetem, valamint a közzétett feltételeken kívül a terv, előmérték, költségvetés, műszaki leírás, általános építési feltételekben (feltétel füzet) foglaltaknak is magamat teljesen alávetem és kinyilatkoztatom, hogy azokat tökéletesen ismerem, és azoknak minden részleteiben magamat alávetem.

Kelt N. 1880. év február hó -n.

N. N. vezeték és keresztnév,
lakás (megye, község)

Boríték minta az ajánlathoz :

A NAGY- és KIS-KÜKÜLLŐ MEGYEI KIRÁLYI ÉPÍTÉSZETI HIVATALNAK.
ajánlat az 1880. évi Január hó 20-án kelt 177. g. o. számú hirdetmény folytán ————— forint bánatpénzzel.
(44) 3—3

A „KELET” NYOMDÁJA

LEGUJABB IZLES SZERINT ÖNTÖTT BETŰVEL

elvégez helybeli és vidéki megrendelésekre mindennemű nyomdai munkákat.

Folyó-, röpiratokat, rovatos ivatek, körleveleket, alapszabályokat, gyászjelentéseket, névjegyeket, bolti árjegyzékeket, árucikk-borítékokat, számlákat, baroműtleveleket, vásárczédulákat,

báli meghívókat, tánczrendeket,

mindennemű hivatalos nyomtatványokat

a papírnak gyári áron való számítása és szorosan véve csak a munkadíj hozzászámításával.

Nyomdahelyiség: FÖTÉR, 4. SZÁM.

Pontosság, izlés, olcsóság! a jelszavunk.

Nem kell több padló tisztító.

Egészen új találmány

és legcélszerűbbnek bizonyult

szobapadló olaj lakkfesték

(szín és fény egyszeri festésre).

melylyel a szobapadló tetszés szerint színben, bárki által a legkönnyebben, és igen elcsón egy behúzással egyszerűen megfesthető és lakkirozható.

EZEN OLAJLAKKFESTÉKBŐL 6 NÉGYSZÖG METERRE EGY KILO ELEGENDŐ, GYORSAN és BIZTOSAN SZÁRAD, UGYANNYIRA, HOGY 4—6 ÓRA ALATT TELJESEN MEGVAN SZÁRADVA, FÉNYE GYÖNYÖRŰ, TARTOSSÁGRA MINDEN EDDIG HASZNÁLT SZOBAPADLÓ FÉNYMÁZAT FELÜLMUL, és BÁRMELY ELEGÁNS SZALON DISZÉRE SZOLGÁLHAT.

1 kilo ára bármily színben 1 frt 40 kr.

A minták kívánatra azonnal megküldetnek, vagy megtekinthetők:

GERGELY FERENCZ

írszerkereskedésében. (Fötér 20. szám.)

(46)

(14) **BRUNNEN KÖRPHOSPHORIGSAURER KALK-SYRUP** 8—20
VON GRIMAULT & CO. APOTHEKER IN PARIS

Sirap d' Hipophosphate de Grimault & Cie Pharmaciens à Paris,
Mellbetegségek ellen

ALVILSAVAS MÉS-SZÖRP

Grimault és társa párisi gyógyszerészek által.

E kellemes szer 12 év óta közkezdveltségű és népszerű makkos köhögés, nátház, hökhurut s más mellbajok ellen, különösen keletkező tüdősorvadás ellen nyújt e szörp rendkívüli eredményeket. Befolyása alatt esőkken a kínos köhögés, az éjjeli izzadás megszűnik s a beteg bámulatos gyorsan nyeri vissza a létezőjét. Hogy valódi szert lehessen kapni, figyelni kell a „Grimault és társa” felíratra.

Könyv-mű és zenemű raktár.

Bárhon megjelent és bárki által hirdett bel- és külföldi könyv és zenemű azonnal kapható vagy megrendelhető a leggyorsabban.

a plébánia épületben a piactól templommal szembe.

(6—*)

ZONGORA és HARMONIUM RAKTÁR.

(36)

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvárt.

Demjén

m. kir. egyetemi könyvkereskedésében kaphatók:

BELKY I. TÖRVÉNYSZÉKI ORVOSTAN alapvonalai, különös tekintettel az új magyar büntető törvénykönyvre 3 frt.
GREGUSS A. Sheakespeare pályája 3 frt.
SOPHOKLES TRAGOEDIAI. Fordította Csiky Gergely 4 frt.
TELEKI SÁNDOR, gr. Emlékeim. I. kötet. 1 frt 80 kr.
VERNE GYULA. Egy abinai vizotagságai Chinában. Regény 1 frt 20 krajczár.

(10)

BERGER

5—18

KÁTRÁNYTOKOKSKAI,

legtisztább gyógykátrány gelatin lemezben, mindig pontosan adagozva, növekedő kedveltségnek örvendenek, mint biztos szer mellszorulás, légsőgyuladás és tüdőnátha ellen, s mint lényeges enyhítő szer gümö- és tüdővész-bajokban.
A kátrány gyógyhatását tok- vagy labdac-alakban legújabb időben Reclam tanár is bizonyította Lipcsében, s francia tekintélyek már évek óta dicsérik. A Berger-féle kátrány-labdacsok jelesége felől szakértők és gyógyászati lapoktól számos ítélet és laikusoktól elismerő iratok állnak rendelkezésre.

A Berger-féle kátránytokokskák naponta 1—2-szer 2—3 stb. darabot kell bevenni evés után; ekkor igen könnyen olvadnak fel, s legkevésbé sem terhelik a gyomrot. — Egy üveg ára, használati utasítással, 1 frt.

BERGER KÁTRÁNYCZUKORKAI

a nyálkás és évrényes szerek beburkoló, nyáloldó és ingercsillapító tulajdonságával párosítják a kátrányt, s évek óta a legáltalánosabb elismerésben részesülnek, mint kitűnő szer a lélekző szervek náthája, nyálkássága, rekedtség és köhögés ellen. valamint utókuraként a légső és a tüdőgyulladásos bajai után. A Berger-féle kátrányczukorkákról szóló tudományos ítéletek és számos elismerések mindenki előtt ismeretesek. — Naponta 2—3-szor kell belőlük 2—3 darabot venni. Rekedtség és nyálkásság esetén különösen reggel és este. Egy bádog szelence ára, használati utasítással, 50 kr. Az osztrák-magyar birodalom majd minden gyógyszerüzében lehetni raktárt mindkét készítményből.

Főszállitás Hell G. gyógyszerésznél Troppauban, osztr. Sziléz.

Jogosított raktárak: Kolozsvárt Székly M., dr. Hintz Gy. és Bíró J. gyógyszerészeknél. — Diesű-Sz.-Mártonban: Weber. Szebenben: Teutsch. Brassóban: Stenner gyógyszerészeknél.